

Bemærkninger til lovforslaget

Formålet med lovforslaget er at få stoppet klorproduktionen på Dansk Sojakagefabriks anlæg på Islands Brygge.

Når forslagsstillerne fremsætter forslag om en særlig lov med dette formål, så er det, fordi miljøbeskyttelsesloven har vist sig ubrugelig. Det har ikke været muligt ved hjælp af miljøbeskyttelsesloven at skride ind over for virksomheden – på trods af, at fabrikken er den dårligst placerede virksomhed her i landet, fordi en omfattende ulykke i klorproduktionen kan medføre helt uoverskuelige konsekvenser for samfundet og tusinder af dræbte mennesker.

Klorproduktionen på Dansk Sojakagefabrik udgør ikke blot en latent katastrofetrussel mod samfundet, men har tillige bevirket en omfattende kviksølvforurening, som det ikke er lykkedes miljømyndighederne at forhindre.

Ikke alene udsættes de ansatte på virksomhedens kloranlæg for en betydelig sundhedsrisiko gennem kviksølvforurenede luft, der langt overskrider den hygiejniske grænseværdi; virksomheden udsender også – især i sommermånederne – kviksølv ud over omgivelserne, kolonihaver, værksteder, børneinstitutioner og beboelse i en størrelse, som medfører, at luften og grøntsagerne i området er kraftigt forurenede.

Yderligere er det kommet for dagen, at op mod hundrede tons kviksølv er deponeret i jorden omkring fabrikken og på bunden af Københavns Sydhavn, hvorfra dette kviksølv skylles ud i Øresund og Køge Bugt, hvor det bevirker, at fiskene fra disse områder er kviksølvforgiftede. Denne omfattende kviksølvforurening vil det være næsten økonomisk uoverkommeligt at fjerne, og det vil tage årtier, førend forureningen er blot nogenlunde overvundet.

Trods forsøg fra miljømyndighedernes side på at foretage indgreb over for virksomheden er det ikke lykkedes at undgå, at denne forurening vil være et alvorligt miljøproblem mange år ud i fremtiden, ligesom virksomheden fortsat på trods af miljøbeskyttelseslovens princip om, at forureneren

betaler, vil påføre samfundet store udgifter for at begrænse virkningerne af denne forurening.

Selv om disse forhold alene kunne begrunde et lovindgreb, er det dog især katastroferisikoen fra selve klorproduktionen, som motiverer dette lovforslag.

De senere års kraftige produktionsudvidelser har bevirket dels en forringelse af sikkerhedsforholdene på anlægget, dels en forøgelse af risikoen i forbindelse med klorproduktionen.

I adskillige år har beboerne i området klaget over forholdene på virksomheden, men først efter den seneste tids mange uheld, klorudslip, eksplosioner og storbrande er katastrofetruslen kommet i offentlighedens søgelys.

Således har virksomheden selv understreget sin farlighed ved en lang række uheld i den seneste tid. Den 6. oktober 1978 måtte 14 personer hospitalisindlægges efter en klorulykke på virksomheden, hvorved 150 kg klor i 15 minutter fossede ud til omgivelserne. Den 15. juli 1980 eksploderede virksomhedens ekstraktionsanlæg med et brag, der kunne høres over hele København, og kun heldige omstændigheder bevirkede, at en katastrofe med brud på kloranlægget ikke blev resultatet. Siden har to storbrande hærget virksomheden.

De undersøgelser, som Risø og miljøkontrollen i Københavns kommune har foretaget, bekræfter de konsekvenser af en klorulykke, som beboerforeningen Bryggegrupperne har påvist i deres klage-rapport fra januar 1979.

Det fremgår således af miljøkontrollens redegørelse af 9. oktober 1980, at f. eks. et klortankbrud vil kunne medføre dræbende koncentrationer af klor i en afstand af op til 10 km fra klorfabrikken. Inden for dette område bor der ca. 800.000 mennesker i kommunerne København, Frederiksberg, Gentofte, Tårnby, Dragør, Brøndby, Rødovre, Hvidovre, Glostrup, Herlev og Gladsaxe.

Adskillige klorulykker i udlandet har yderligere bekræftet disse perspektiver. Ved klorulykken d. 10. november 1980 i Missisauga ved Toronto, Canada, måtte myndighederne således evakuere ¼ mill. mennesker fra et område på 1½ km's bredde